

Je milou povinností pozdravit malého i velkého člověka zároveň. Malého vzrůstem, ale velkého duchem i touhou po pochopení svých protějšků – a to díky dialogu, jenž nám lidem byl dán, abychom žili. V mé mysli se mi vybaví ten mající, kdo kráčí pozvolna, s mírným rytmem, ale s přibližným vědomím kam asi kráčí. Pronáším slova díky i proseb, aby zdraví Petra Pitharta zůstávalo pevné a on s námi, aby nenásledoval své politické kolegy – jímž byl například [Jan Vrba](#), bez jehož prozíravosti a taktu by naše hospodářství bylo chudší. Nezapomínejme, doba koronavirová je zlá a nevybírá si.

Dialog byl veden v době před-koronavirové.

MS: *Je nám ctí říci pár slov, opravdu pár slov o Petru Pithartovi způsobem, aby probudila zájem – a ne odpor k člověku, jenž v roce 2020 jubuluje. Co vám říká jméno Petr Pithart? Prosím krátce a zřetelně.*

RJ: Je velká čest se vyjádřit k panu Pithartovi! Česká republika měla štěstí, že byl několik volebních období senátorem – a dokonce předsedou Senátu. Krátce po listopadu 1989 jsem s ním přišel do styku, byl tehdy předsedou České vlády – a to za federace v letech 1990 – 1992, avšak ještě předtím jsem s ním přišel do styku, a to když jsem si koupil knihu Rogera Scrutona – Slovník politického myšlení, kterou právě z angličtiny do češtiny přeložil v dobách disentu Petr Pithart. Je to kniha, která pro mě byla základní a první učebnicí – nejen pojmu politického myšlení, ale samotné praxe politického myšlení. Pan Pithart mi zprostředkoval první mé základní vzdělání ohledně politického prostoru.

MS: *Měli bychom také uvést, že kvůli tomu jste se stal na medicíně disidentem a nakonec jste z medicíny plně zběhl, poněvadž jste do Prahy přijel studovat všeobecné lékařství, ...*

RJ: Roger Scruton a Petr Pithart jsou odpovědni za mou alternativní cestu.

MS: *Zpět k vašim vzpomínkám.*

RJ: Za druhé mě ovlivnilo jeho veřejné působení v Občanském fóru, a poté, jako předsedy české vlády.

MS: *Jaký psychologický portrét byste vykreslil?*

RJ: Je člověkem umírněným, rozumný, rozvážný. Vynikající senátor, pokud správně máme chápat roli senátu – je politik do doby mírné a klidné. Jeho smůlou bylo, že v té době narazil na člověka, který nebyl gentleman, nehrál fair. Byl to člověk vulgární a drsný – slovenský premiér Vladimír Mečiar.

MS: *Kdybych měl sdělit pár impresí o Petrovi Pithartovi, musím přiznat, že v době revoluce mi bylo asi 9 let, byl jsem žákem prvního stupně základní školy. Vnímал jsem změny, ale nikoli dokonale jednotlivé aktéry, mezi nimiž byl i Petr Pithart, pro mne tehdy v pozadí. Do mysli se mi zapsali politici Václav Havel a Václav Klaus. Havla jsem si zapamatoval díky jeho náklonnosti k cigaretám, Václav Klaus byl pro mě člověk jasných formulací, tenisu, obecně sportu. Později jsem více vnímal i Petra Pitharta, avšak v mých očích byl charakteristický svým defenzivním přístupem, tedy v mých dětských očích nikoli aktivní – tedy žádný hrdina, i když vím, že můj tehdejší názor byl z dnešního pohledu chybný. Jako inspiraci pro mládí se mi vtiskla dvojice Havel, Klaus. Nezapomeňme, byla federace a Václav Havel se stal prezidentem a Václav Klaus federálním ministrem financí (a já v té době směřoval k ekonomii), jenž usiloval o vyrovnaný rozpočet – což je v současnosti snová představa. Petr Pithart byl pouze premiérem české vlády, věděl jsem, že byl disidentem, avšak nevěděl jsem, co vlastně disidentství obnášelo, že jeho poznání nebylo povrchní a slova, jimiž popisuje realitu, vychází ze skutečného přesvědčení. V tu chvíli jsem nevěděl, že Václav Klaus například znevažoval filozofii – konkrétně fenomenologické myšlení a postavení Jana Patočky, byť byl*

bystrý pozorovatel ekonomického dění a měl větší vhléd do procesů, které v hospodářství probíhají, avšak též rád zanechával efekt, čemuž dopomáhal i (tehdy západní) sport – tenis, vkusné oblečení, jež vycházelo nejen z péče o sebe, ale bylo i výrazem sebelásky, zahleděnosti, což přineslo své negativní „plody“. Přiznejme si, že v devadesátých letech mnozí z moudrých byli oslněni Klausem, pak pozvolna vystřízlivěli a dnešní Klaus je již jiným, kdežto Pithart je v názorových pohledech stejný. Jsem přesvědčen, že kontinuita se vyplácí a této zemi by se vyplatila, ovšem ne každý uvažuje v těchto intencích. Nyní se lehce vychýlím: rádi experimentujeme se sirkami u stolu, což však není případ Petra Pitharta. Možná někdy je váhavý střelec s medvědí neohrabaností, ale když něco řekne, či lépe když vystřelí, míří do živého a fragmenty jeho pokorně vyslovených myšlenek si neseme v myslích, ba lépe k nim pozvolna dospíváme a uvědomíme si je až v době, kdy jsou aktuální a situace sama nás k nim přivede. Klaus? To je spíše člověk kravatové i slovní pózy, úsměšků, někdy i cirkusu, rád pluje na povrchu aktuálních nálad ve snaze upoutat, zaujmout než pojmenovat hlubší skutečnosti, byť jeho okolí mu říká, jak jeho slova jsou přínosná. Takový Petr Pithart není, protože on skutečné poznání nevymění za okázalost světa, byť se někdy ve svém poznání může mýlit.

RJ: Ano, v té době nebyl premiérem té nejvyšší úrovně, ale té druhé.

... Intelektuál v politice ...

MS: Víme, že Petr Pithart je člověk knih, člověk úvah, a proto možná není tak výrazný.

RJ: S jeho životem je spojen problém intelektuála v politice. Je příliš slušný vůči dravcům, jako je Václav Klaus, případně Vladimír Mečiar. Přiznejme si, že Václav Havel je jiná kategorie. S takovým člověkem se setkáme jednou za 100 let, a proto bych jej jako typického politika neuváděl. V počátku devadesátých let jsem byl slovenským studentem v Praze, a proto jsem hodně prožíval diskuse o federaci a budoucnosti společného státu. Petr Pithart byl jeden z mála českých politiků, kteří dobře rozuměli slovenské otázce. Kdyby neměl smůlu, že jeho protihráčem byl Vladimír Mečiar – svět našeho soustátí by vypadal jinak. Dokonce Ján Čarnogurský, který se stává v některých otázkách hlásnou troubu, by byl lepší. Stal-li se jeho partnerem Mečiar, ukázalo se, že jemný, férový intelektuál v politice neměl dost sil či razance mu říci: dost! Musel přijít nějaký ranař jako Jan Kalvoda, jenž byl schopen úderu do stolu, nebo Václav Klaus, s tímto člověkem se nebudu trápit v jednom státě, tedy jej raději rozdělím.

... Dialog a Petr Pithart ...

MS: Zaměříme se nyní na otázku dialogu. Jak jste předestřel, byl tím, kdo pečlivě naslouchal, avšak druhá strana neměla stejné úmysly.

RJ: Když byl předsedou senátu, setkávali jsme se osobně. Nepozoroval jsem jej přes jeho vystoupení v médiích či skrz knihy. V diskusích v Českém rozhlasu 6, ...

MS: ... což byla stanice, která navazovala na legendární Rádio Svobodná Evropa a byla ostudně transformována ...

RJ: ... jsme si notovali – Ať tématem byla druhá republika či jiná historická témata. Musím říci, že na počátku roku 2012, ...

MS: ... když on končil v Senátu, ...

RJ: ... a já jsem byl poradcem Petra Nečase, byl jsem nešťasten z volby premiéra – změnu ústavy. Vláda Petra Nečase si tento návrh na změnu volebního systému dala do programového prohlášení kvůli koaliční straně Věci veřejné. Tato strana se nakonec rozpadla, a proto nebyl žádný důvod dodržet tuto dohodu, přesto naši zástupci přímou volbu prezidenta schválili a výsledky rozhodnutí

neseme do současnosti. Občanský institut si tenkrát pozval k diskusi Petra Pitharta, který správně a prozíravě říkal: přímá volba prezidenta v našem ústavním systému je nesmysl, kontraproduktivní a nadělá nám ještě větší problémy. V mých očích měl pravdu.

MS: *Možná u Švýcarů by tento postup prošel.*

RJ: Nezapomínejme, že ta země má zkušenost.

MS: *Mentálně jsou vyspělejší a jsou „hněteni“ demokratickým étosem. Ještě bych uvedl jednu skutečnost: Petr Pithart je velký milovník, který naslouchá. Užiji příměr tenisového hráče. Jsou takoví, kteří chtějí nad druhým dominovat a zvítězit, jsou ti, kteří mají zájem protáhnout téměř všechny partie těla, mají rádi dlouhé výměny od základní čáry. Cožpak si někdo zahraje s druhým, když mu dáte v tenise kanára, byť postoupíte o další příčku ke grandslamovému titulu? Petru Pithartovi nejde o vítězství, ale o podstatu věcí, a proto má zájem se k vám přiblížit. Vycítí-li problém s vaší hrou, míč zahraje tak, abyste jej přijal. Tak vypadá dialog s Petrem Pihartem. Tento přístup v českém politické diskusi chybí. Václav Klaus je typický odlišnou hrou. Rád by vyhrál nějaký ten grandslamový titul a „vychutnal“ vítězství než aby přistupoval k míči jako ke slovu, jež nese velkým obsahem a nabízí tak poznat svět druhého a být jím obohacen. Petr Pihart se často táže: Co jste tím myslel? Jak jste to myslel, abych vás dobře pochopil?*

RJ: Analogie je velmi výstižná. Jedna z prvních knih, která vyšla po listopadu 1989, byla Obrana politiky od Petra Pitharta, která zastává anglosaské pojetí politiky – ani ne politiky jako úsilí o vítězství, triumf, ponížení ne protivníka, ale partnera v politické konverzaci. Smyslem politiky je pak dlouhodobá konverzace za přítomnosti slušnosti, spontánním vývoji – ne dramatické změny. Vlastně nabízí to, co bychom mohli nazvat jako anti-gilotinu. Nejde o rychlost usekávání hlav. Někdy vládnete vy, někdy my, politická opozice nejsou nepřátelé, avšak jde o partnery.

MS: *Jsme si vědomi, že vytváříme jeden celek. Já potřebuji vás, vy mě. Toto se v Čechách nenosí.*

RJ: Podívejte se do okolního světa – na Ameriku, Británii, ...

MS: *Možná i na Východ – jako Rusko.*

RJ: Právě vámi zmíněná země není demokratická. Všimněte si, jak v Británii debatují brexitáři, antibrexitáři? V jakém stavu je Polsko, Maďarsko? Mnohé země jsou polarizovány stylem silného lídra, a to vše je styl anti-Pithart.

MS: *S kým by Petr Pithart mohl vést dialog? Kdo by mu byl dobrým partnerem? Nezapomínejme: Roger Scruton právě zemřel na počátku 2020, škoda, byl podobného ražení.*

RJ: Řekněme si, že Petr Pithart je politický centrista: začínal v Občanském fóru, poté přešel do Občanského hnutí, následovalo KDU – ČSL. V České republice byli jeho hlavními protihráči intelektuálové kolem ODA – Občanské demokratické aliance, zesnulý Tomáš Ježek. Tito lidé mohli s Petrem Pihartem vytvořit polaritní debatu, avšak setkání by nevytvářelo nepřátelské prostředí, šlo by o přátelskou diskusi respektujících se oponentů.

MS: *Vypůjčeme si slova z písně Waldemara Matušky: „To všechno odnes čas!“*

RJ: Přesně tak!

... V mládí komunista ...

MS: *Řeknete-li o Petru Pithartovi, že je konzervativec, ozve se: vždyť to byl také komunista! Co on*

hodnotného může konzervovat a přinášet do společnosti, není toto protimluv?

RJ: Pokud byl v komunistické straně pouze krátce, pak padesát let života působil na opačné straně.

MS: *Na rozmary mládí se nesmí zapomínat, avšak můžeme to z dlouhodobého hlediska považovat za rozmar.*

RJ: Mimoto – jeho analýza kniha Osmašedesátý je jednou z nejlepších analýz z chyb, které udělali reformní komunisté, a proto i dnes stojí za přečtení.

MS: *Nezapomínejme, že výbornou analýzu podal také Kanadčan H.Gordon Skilling a jeho Československo a přerušená revoluce, případně i Zdeněk Mlynář ve svém opusu Mráz přichází z Kremlu.*

RJ: Pokud pak padesát let strávil obhajobou demokracie a právního státu, myslím si, že jeho někdejší poblázněnost, nadšení, nerozumnost mládí jako argument bychom vůči němu neměli vůbec používat.

MS: *Víte sám, že lid této země zapomíná. Pokud ne, pamatují si průšvihy, některé skutečnosti se však nezapomínají, což je například členství ve straně, případně služby pro StB...*

RJ: Pamatujme: jedni z největších antikomunistů byli bývalí komunisté, jelikož stranu velmi dobře znali. Podobný vývoj jako případ Petra Pitharta je známý u Františka Kriegla, jenž nepodepsal v Moskvě Sověty navržené dokumenty. Není dobré mu připomínat angažmá ve straně, když se zachoval čestně.

MS: *Souhlasím s vámi, nicméně lidé si vybaví plášť, v němž jste se pohyboval. I naše společnost se rozdělovala na komunisty, antikomunisty. Nechceme hledat důvody, proč někdo šel do partaje. Masaryk komunismus zavrhl, ale socialismus vnímal jako lásku k bližnímu. Nezapomínejme, že ti, kteří se přidali ke komunistickému programu během šedesátých let, vyšli z masarykovských úvah a právě Petr Pithart Masaryka velmi ctí, třebaže je mnohými nepochopen.*

... Činy Petra Pitharta pro 21. století ...

MS: *Zeptejme se, co z Petra Pitharta by mělo inspirovat další generace? Víme, že Petr Pithart psal knihy, jsou však tlusté, a proto je do rukou vezmou studenti, pokud jsou povinnou četbou, případně knihomolové, jinak se stanou „lapačem“ prachu.*

RJ: Kromě jeho intelektuálního dědictví, kromě jeho základní lidské slušnosti, uvedl bych jednu typickou věc, která s ním není spojována – a to je ekonomický rozměr jeho vlády, když byl předsedou české vlády – a to je privatizace. Upřesněme, že Tomáš Ježek nebyl ministrem federální vlády, ale české vlády, ...

MS: *... protože nenašel u Václava Klause pochopení.*

RJ: Privatizace pod vedením české vlády, ...

MS: *... kde významnou roli sehrál Jan Vrba a vámi zmíněný Tomáš Ježek, ...*

RJ: ... byla nakonec úspěšnější než kupónová privatizace, kterou organizovala federální vláda včele s federálním ministrem financí.

MS: *Řád, který byl prosazován s pomocí německých partnerů, byl zásadní.*

RJ: Představitelé museli udělat odvážné rozhodnutí, protože Volkswagen dal lepší nabídku než Renault. Někteří Češi měli resentimenty, též germanofobii a společnost prosperuje, ovšem pokud nenastanou problémy s přechodem na elektromobilitu.

MS: *Na druhou stranu nezapomínejme, že mnoho společností bylo určeno ke krachu a zahraniční partneři vybírali to nejlepší, byť automobilce v Mladé Boleslavi též zvonil umíráček. On dal impuls k proměně českého průmyslu, pak zásluhou chybné koordinace politik dalších vlád jsme se stali „autolandem“ bez jiných odvětví, ačkoli zde existují, ale těžko předčí to dominující. Říkám si: start byl dobrý, avšak trval dva roky. Zde vidíme, co způsobí ne-komunikace, pošetilá tvrdohlavost některých, nepochybně i egoismus, jenž si nese každý v sobě v určité síle. Na druhou stranu nezapomínejme – tvořil se nový řád, a víme, že neřád se nemůže nahrazovat jiným neřádem, i když v matematice platí: násobíte-li mínus mínusem dostanete plus. Ano v reálném životě se ztrátami. Ptejme se, o co všechno přišla a přichází Česká republika?*

... Slovní vyjádření Petra Pitharta ...

MS: *Zastavme se u slovních spojení, jimiž Petr Pithart proslul.*

... Dvojdomek ...

MS: *První je například „dvojdomek“. Co je na dvojdomku špatného? Problém je, že měl být skutečně v Česko-Slovensku, kdy česká strana byla orientovaná na Západ a někteří Slováci oživilí minulý nacionalismus a pokukovali po Východu.*

RJ: *Ano, po Rusku a tehdejším Miloševičovském Srbsku. Za normálních okolností by koncept dvojdomku nebyla špatná varianta. Vše by potřebovalo vyjednávání, musely bychom přijmout i kompromisy, varianta je to představitelná. Smůla však byla, že Petr Pithart na druhé straně neměl odpovědného slovenského partnera.*

MS: *Nejedná se o velkou iluzi? Uvědomme si, že logika dvojdomku je v tom, že jeden dům je napojen na druhý. Představte si, že v jednom domě se dělá pořádek, v druhém domku je nepořádek. V oněch domech je cítit pnutí, slyšet hádka, která se při nenávisti stupňuje. Sousedé na sebe bouchají. Začneme-li se dvojdomek otřásat, následně je narušená statika, ...*

RJ: *... nebo máte-li společný dvorek a na něj někdo vyhazuje odpadky, vypukne tam epidemie viru, jenž pak může infikovat pořádné lidi z druhé strany.*

MS: *V mých očích byl dvojdomek iluzí a jsem velmi vděčný za to, že rozhodný Václav Klaus podepsal s Vladimírem Mečiarem smlouvu o rozdělení Československa. Bylo dobře, že pod košatým a urostlým platanem na zahradě vily Tugendhat neseděl s Vladimírem Mečiarem Petr Pithart, protože to by vyjednávání vypadalo jinak. Rozdělení republiky považuji za to nejlepší, co Václav Klaus ve své politické kariéře dokázal. Jsme rozdělení a máme krásné vztahy jako rovnostranní partneři. Jen obtížně si mohu představit, jak by vše vypadalo, pokud bychom byli ve dvojdomku, který však nestavěl citlivý, vnímavý Le Corbusier! Alternativy mohu pouze předjímat.*

RJ: *Z dlouhodobého hlediska asi ano. Neexistují resentimenty, nikdo se nehádá, kdo koho majorizuje, kdo na koho doplácí. Někdo by namítl, že jde o ochuzení české společnosti. Podívejme se na první Československou republiku. Židovskou populaci vyvraždili nacisté, sudetské Němce jsme odsunuli, podkarpatskou Ukrajinu nám zabral Stalin. Zbyly pouze Česko a Slovensko, které nakonec byly rozděleny mírovou cestou. Dobrá, přesto cítím ochuzení našich obzorů.*

MS: *Není pravda. Naši mladší bratři Slováci poslouchají české pořady, čtou české knihy.*

RJ: Ano, více než opačně.

MS: *Přijali jsme slovenskou intelektuální elitu. V Čechách se setkáte s Fedorem Gálem, sociologem, ...*

RJ: ... Jurajem Jakubiskem, ...

MS: *V Praze byla po čtyři roky primátorkou žena ze Slovenska – Adriana Krnáčová, předtím řídila společnost Transparency International.*

RJ: Kromě ní sem rovněž přišel Andrej Babiš. Přiznejme si, že někdy slovenský dáreček byl danajský. Máte pravdu – velká část slovenské elity přišla do Čech.

MS: *Také zde studují slovenští vysokoškoláci. Kdo z Čechů by studoval v Košicích na Šafaříkově univerzitě?*

RJ: Ano, pobývají v Praze, ale více v Brně.

MS: *Přiznejme si, že spontánní spojení je daleko pevnější*

RJ: Dokonce ani Češi neztratili kontakt, protože tamní hory jsou stále vyhledávány.

MS: *Investuje se tam. Máme také J a T Group, jejíž součástí je J a T Banka. Říkám si: zaplat' Bůh za nenásilné rozdělení.*

RJ: Jakkoliv se mi rozdělení Československa příčí, musím vaše argumenty uznat.

MS: *Je lepší se někdy vzdát, rozdělit než do nekonečna se dohadovat. Připomínám – pokud by dvojdomek byl postaven Le Corbusierem, situace by byla jiná. Nebylo by v našich vztazích cosi shnilého právě kvůli dlouholetému spojení. Vzpomeňme na slova Jána Čarnogurského o hvězdičce a židličce na vlajce Evropské unie. Jak vysilující by byly domluvy s Milanem Kňažkem, který tvořil předvoj i závoj svému Vladimíru Mečiarovi.*

RJ: Připomeňme: Milan Kňažko nebyl ten nejhorší. Máte pravdu, že pokud by Československo přijalo koncept dvojdomku, slovenský nacionalismus bude eskalovat.

MS: *Také vzpomeňme na maďarský nacionalismus, v mých očích by vznikl neřešitelný problém. Asi by svým postojem naši politici škrtali sirky u stohu se slámou a viditelné i skryté problémy by se neřešily.*

RJ: Daniel Kroupa, pedagog a bývalý člen ODA mi řekl, že se potkal s Františkem Mikloškem, slovenským politikem té doby, jenž byl předsedou Slovenské národní rady a Ferko Mikloško mu prozradil: „Vieš Daniel, čo my Slováci sme robili vám Čechom, to naši slovenskí Maďari teraz robia nám.“ Vlastně šlo o ironii dějin. Ten kdo je menší se snaží získat něco pro sebe a větší to vnímá: co zase otravují? Co ještě chtějí? A proto onen čistý řez odstranil tyto spory a „vyčistil“ stůl.

MS: *Připomeňme prosté: Václav Havel ve funkci federálního prezidenta nebyl Tomáš Masaryk. Tam byl respekt a Slováci v minulosti udržovali kontakty s Budapeští, Češi s Vídní. Proč to říkám? Oba národy se lišily, a proto došlo k logickému štěpu, jenž vedl k mírovému rozdělení. Nezapomínejme na slova slovenského katolického kněze Andreje Hlinky, jenž prohlásil, že se k Čechům přidal kvůli utilitarismu.*

RJ: V české veřejnosti je málo známé, že Andrej Hlinka byl nejradikálnějším stoupencem rozchodu

s Maďarskem a pronesl: tisícileté manželství s Maďary se nám nepovedlo, musíme se nyní spojit s Čechy, a proto byl velký stoupenec československého státu, ovšem pak přešel k autonomismu, kterému čeští politici odolávali z počátku z dobrých důvodů, avšak poté jistá dohoda měla být uzavřena.

MS: *Uvědomme si jednu skutečnost. Tomáš Masaryk měl poblíž sebe praktického politika Antonína Švehlu, jehož také navrhoval za svého nástupce. Tento druh státníka nám chyběl. Možná jej ve vyjednávací pozici zastupoval Petr Pithart.*

... Slyším trávu růst ...

MS: *Neměli bychom opomenout spojení: „Slyším trávu růst.“ Jedná se o zvláštní spojení, které nabízí různé interpretační klíče. V mládí jsem si to vysvětloval takto: věci jdou tak rychle, daleko více, než je zdrávo. Dnešní mladý člověk – neznalý kontextů – by si myslel, že Petr Pithart byl v nějakém extatickém vytržení pod vlivem psychotropních látek.*

RJ: Váš postoj není správný. Tímto Petr Pithart varoval před radikálním antikomunismem. On jako umírněný člověk je proti jakémukoliv radikalismu. Zde se zmýlil. V mých očích měl špatný úsudek. V naší novodobé historii radikální antikomunismus nebyl vážnou hrozbou ani lidským právům, lidské svobodě, lidské důstojnosti. Naopak bych řekl: nedostatečné vyrovnání s dědictvím komunismu byla hrozba, na níž doplácíme i nyní, pokud akceptujeme komunistickou stranu jako polovládní formaci. V tomto ohledu se Petr Pithart politicky mýlil.

MS: *Zlo mělo být nazváno zlem, vždy zůstane, ...*

RJ: ... má být také tak pojmenováno. Nikdo nechce, aby staří lidé šli do vězení, ale rozsudek by měl být vynesen, že to, co jste dělali, byly zločiny.

MS: *Uvědomme si, že v roce 2019 byl obviněn Milouš Jakeš a jeho spolupracovníci.*

... Račí kroky ...

MS: *Za třetí spojení se váže k projevu při výročí nedožitých osmdesáti let Václava Havla. Prý kráčíme račím krokem z Evropy a někteří z nás se orientují na Východ.*

RJ: Nejsm si jist, že by Česká republika kráčela na Východ^[1]. V případě Maďarska je to pravda, ani v případě Polska to není pravda, jelikož Polsko je velmi obezřetné proti Rusku. Na Slovensku je silnější rusofilie. Jsem přesvědčen, že zdejší lid je rád, že jsou součástí západní společnosti. Procento těch, kteří mají zájem vystoupit z NATO a Evropské unie je minimální. Přece jen je vidět, že české země byly součástí západní části Rakouska Uherska, ale Slovensko té východní části.

... Petr Pithart pro 21. století ...

MS: *Formuluje představu politiky, aby uspěl v 21. století? Proč kladu tuto otázku? Například stále čte dvoje české noviny Právo a Lidové noviny, přičemž mladí lidé noviny nečtou. Jak bylo řečeno, má velmi vlídný vztah ke knihám, byť dnešní svět se od knih mírně vzdaluje. Co by měl dělat, aby uspěl v digitálním věku? Připomeňme, že jeho kroky jsou rozvážné, nicméně svou rozvážností redukuje tah na branku, což dnešní doba vyžaduje. Uvažte, budete-li rozvažovat, rozvažovat, nic pořádně neuděláte.*

RJ: V politice je dobré rychlé rozhodnutí, i když není to nejlepší.

MS: *Jste lékař a vidíte, že se člověk hroučí, ...*

RJ: ... není čas přemýšlet. V mých očích – Petr Pithart svůj díl práce odvedl a Vaše otázka by měla znít: co má dělat člověk s náturou, rozvážností typu Petra Pitharta, aby uspěl v 21. Století?

MS: *Problém těchto lidí je, že začnou využívat služeb P. R. agentur, čímž konzument ustoupí od sebe sama. Vidíme, jak se proměnil předseda ODS Petr Fiala. Od poradců dostal několikere brýle, které pravidelně proměňuje, byl odlišně učen. Vyjděme z Václava Havla, ten byl svůj.*

RJ: Musíme si uvědomit, že byl unikátní případ. Nebyl standardní politik.

MS: *Víme, že Petr Pithart je státník, že se nekýve jak korouhvička.*

RJ: Mám dojem, že doba P. R. poradců byla vlivná, avšak lidé na to bývají alergičtí – což je jeden z důvodů populisticko – nacionalistické revolty. Takoví lidé mají zájem o autentického člověka. Raději přijmeme burana, ale nechť je autentický. Námitka proti těmto postojům může být Andrej Babiš – užívá P. R. a je úspěšný.

MS: *Nesmíme zapomenout, že člověk typu Petra Pitharta by byl slušný, avšak právě slušnost je považována za slabost, nebo takový člověk musí projít porážkou, aby prozřel ze svého stylu, ba naivity? Slyšel jsem názor, že by Masaryk se svými přístupy neuspěl. Dnes musíte druhé za každou cenu zaujmout, ne-li šokovat.*

RJ: Masaryk by neuspěl, Abraham Lincoln by také nebyl zvolen, poněvadž nebyl fotogenický a vypadal jako bezdomovec, vlasy mu stály divně, občas chodil zarostlý.

MS: *Dnes šokuje bývalý bulvární novinář Pavel Novotný, který může být opakem uhlazeného akademika Petra Fialy. Možná takoví šokují, zazáří, ale pomalý a jistý posun poctivě vykonávanou prací je lepší než velké vzestupy a velké pády.*

RJ: Rozhodně pro zemi.

MS: *Musíme dodat – dobré v klidných časech.*

RJ: V dramatických časech je třeba „ranaře“. Winston Churchill byl v politice od roku 1900, ...

MS: ... vystřídal různé politické strany.

RJ: V roce 1939 se vrátil do vlády, v roce 1940 se stal premiérem ve svých 65 letech. Jedná se o věk, kdy ostatní odcházejí do důchodu. On se však dostal na vrchol a pronesl: mám dojem, že celý můj život byl přípravou na tento okamžik. Jistě – chyby dodají člověku perspektivu a zralost.

MS: *Důležité pro politika 21. století je také schopnost oběti. Právě toto slovo Petr Pithart užívá. Přejme si, aby osobnosti podobných kvalit neodcházely, nebyly vytlačovány z veřejného prostoru, ...*

RJ: ... těmi, kdo jsou prázdní a spoléhají na P. R.

MS: *Kéž autenticita prochází jeho duši i tělo.*

[1] Více na v kontextu komentáře Jana Macháčka
https://www.lidovky.cz/monitor-jana-machacka/machacek-pithartuv-rudolfinsky-projev.A161013_131705_monitor-jana-machacka_sij